

ANANSI. WORLD FICTION este un imprint al Editurii Trei

Anansi
CLASIC

PAUL
AUSTER

Mr. Vertigo

Traducere din limba engleză de
Sorin Gherguț

EDITORI:

Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL
ANANSI. WORLD FICTION:

Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:

Ruxandra Câmpeanu

DESIGN:

Andrei Gamaș

DIRECTOR PRODUCȚIE:

Cristian Claudiu Coban

DTP:

Dan Crăciun

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

AUSTER, PAUL

Mr. *Vertigo* / Paul Auster ; trad. din engleză de Sorin Gherguț. -

București : Editura Trei, 2026

ISBN 978-606-40-3356-7

I. Gherguț, Sorin (trad.)

821.111

Titlul original: *Mr. Vertigo*

Autor: Paul Auster

Copyright © Paul Auster, 1994

All rights reserved

This edition published by arrangement with Viking,
an imprint of Penguin Publishing Group,
a division of Penguin Random House LLC.

Copyright © Editura Trei, 2026,
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-3356-7

I

Aveam doisprezece ani când am mers prima oară pe apă. Omul îmbrăcat în negru m-a-nvățat s-o fac și n-o să m-apuc acum să pretind c-am prins schema peste noapte. Maestrul Yehudi m-a găsit când aveam nouă ani, un puști orfan cerșind pe străzile din Saint Louis, și a muncit cu mine fără zăbavă trei ani înainte să mă lase să-mi prezint numărul în public. Asta se-ntâmpla-n 1927, anul lui Babe Ruth¹ și Charles Lindbergh, exact anu-n care întunericul a-nceput să coboare peste lume pentru totdeauna. Am ținut-o până cu câteva zile înainte de accidentul din octombrie și ceea ce am făcut a fost măreț cum nici n-ar fi visat domnii ăștia doi vreodată. Am făcut ceva ce niciun american nu făcuse până la mine, ceva ce nimeni n-a mai făcut de-atunci.

Maestrul Yehudi m-a ales pentru că eram cel mai mic, mai murdar, mai mizerabil. „Nu ești mai breaz ca un animal — mi-a zis —, o stârpitură cu chip de om.“

Asta a fost prima propoziție pe care am auzit-o de la el și, chiar dacă au trecut șaizeci și opt de ani de la noaptea aia, parcă aud și acum cuvintele ieșind din gura maestrului. „Nu ești mai breaz ca un animal. Dacă rămâi unde ești, o să mori înainte să treacă iarna. Dacă vii cu mine, o să te-nvăț să zbori.“

1. George Herman Ruth, poreclit Babe, celebru jucător de baseball din anii '20 ai secolului trecut (n. tr.).

— Nimenea nu poa' să zboare, domnu', am zis. Asta fac păsările și io nu mi-s pasăre, cum mă vezi.

— Habar n-ai de nimic, a zis Maestrul Yehudi. Habar n-ai de nimic pentru că ești nimic. Dacă n-o să te-nvăț să zbori înainte să-mplinești treispe ani, po' să-mi zbori căpățâna cu o secure. Ți-o dau în scris dacă vrei. Dacă nu-mi țin promisiunea, viața mea o să fie-n mâinile tale.

Era o seară de sâmbătă la-nceput de noiembrie și stăteam în față la Paradise Café, o tavernă dichisită din centru, cu orchestră de jazz neagră și fete în haine transparente. Mă-nvârteam pe-acolo la sfârșit de săptămână, mi-logindu-mă, făcând comisioane sau oprind taxiuri pentru bogătani. Prima oară am crezut că Maestrul Yehudi e încă unu' care s-a-mbătat, un pilangiu cu bani pornit pe două cărări, prin beznă, într-un frac negru și cu joben de satin. Avea un accent ciudat, așa că mi-am închipuit că nu-i de prin partea locului, dar mai departe nu m-a dus gândul. Bețivii spun tâmpenii, și treaba cu zburatul nu era mai tâmpită decât cele mai multe pe care-mi fusese dat să le-aud.

— Dacă te-nalți prea sus prin aer, am zis eu, po' să-ți frângi gâtul când vii-ndărăt.

— O să vorbim despre tehnică mai târziu, a zis maestrul. Nu e ceva ușor de-nvățat, dar dacă mă asculți și faci cum îți spun, o s-ajungem amândoi milionari.

— Ești deja milionar, am zis. Ce mai ai nevoie de mine?

— Fiindcă, mica mea pușlama zdrențăroasă, de-abia dacă am două parale-n buzunare. Ți s-o părea ție că arăt a barosan, dar asta numai fiindcă ai trăta-n loc de creier. Ascultă-mă cu atenție. Îți ofer șansa vieții, una cu care nu te-ntâlnești decât o dată. Am bilet la expresul de șase

jumate dimineață și, dacă nu-ți târâi hoitu-n trenul ăsta, asta e ultima oară când mă vezi.

— Încă nu mi-ai răspuns la-ntrebare.

— Pentru că ești răspunsul la rugile mele, fiule. De-asta te vreau. Pentru că ai darul.

— Darul? Ba, n-am io niciun dar. Și chiar dac-aveam, de unde știi matale, domnu' Țol Festiv? E decât un minut de când ai intrat în vorbă cu mine.

— Greșit din nou, a zis Maestrul Yehudi. Te urmăresc de-o săptămână. Și dacă tu crezi că la mătușa și unchiul o să le pară rău c-ai plecat, atunci nu știi cu cine stai de patru ani încoace.

— Mătușa și unchiu'? am zis, dându-mi seama, deodată, că omul ăsta nu era un bețiv de sâmbătă seara. Era ceva mai rău de-atât: un inspector pentru minori sau un sticlete și mi-era clar ca bună ziua că o-mbulinasem.

— Unchiu-tău Slim e un monument, a continuat maestrul, fără să se grăbească, acum că mă făcuse atent. Nu mi-am închipuit niciodată că un cetățean american poate fi atât de tâmpit. Nu doar că miroase cum miroase, dar e rău și urât ca dracu'. Nu-i de mirare c-ai ajuns așa o haimana jigărită. Am avut o discuție lungă-n dimineața asta și e dispus să te lase să pleci fără doi bani în schimb. Închipuie-ți, băiete. Nici n-a trebuit să plătesc pentru tine. Și scroafa aia umflată la care-i zice soție stătea pur și simplu tolănită și n-a zis o vorbă-n apărarea ta. Dacă asta-i tot ce ai mai bun ca familie, atunci ai noroc să scapi de ăștia doi. Hotărârea-ți aparține, dar chiar dacă mă refuzi, s-ar putea să nu fie așa o idee bună să te-ntorci acolo. Ar fi tare dezamăgiți să te vadă din nou, pot să-ți garantez. De-a dreptul zdrobiți de supărare, dacă-nțelegi ce vreau să spun.

Oi fi fost eu un animal, dar chiar și ultimul animal are simțăminte și, când maestrul mi-a aruncat veștile astea, m-am simțit ca după un pumn în figură. Unchiu' Slim și mătușa Peggy nu erau ei mare scofală, dar casa lor era locu-n care-mi duceam viața și m-a lovit în moalele capului s-aud că nu mă voiau. N-aveam decât nouă ani, la urma urmei. Oricât de tare m-aș fi ținut pentru vârsta aia, nu eram nici pe jumătate atât de tare pe cât mă dădeam și, dacă maestrul nu s-ar fi uitat în jos la mine cu ochii ăia întunecați ai lui chiar în clipa aia, probabil că aș fi-nceput să mă smiorcăi chiar acolo în stradă.

Când mă gândesc acum la noaptea aceea, tot nu sunt sigur că-mi spunea adevărul. Se poate să fi vorbit cu mătușa și unchiul meu, dar se poate și să fi inventat tot. Nu mă-ndoiesc că i-a văzut — i-a descris de minune — dar, cunoscându-l pe unchiu' Slim, mi se pare aproape cu neputință să mă fi lăsat să plec fără să stoarcă niscăi parale din asta. Nu vreau să spun că Maestrul Yehudi i-ar fi tras clapa, dar dat fiind ce s-a-ntâmplat mai târziu, nu-ncape îndoială că nemernicul s-a simțit înșelat, fie c-avea sau nu dreptatea de partea sa. N-o să pierd vremea acum punându-mi întrebări despre asta. Treaba-i că m-a atins ce mi-a spus maestrul și-n cele din urmă ăsta e singurul lucru care contează. M-a convins că nu mă puteam duce acasă și, odată ce-am acceptat asta, nu mi-a mai păsat de mine nici cât negru sub unghie. Cam așa trebuie că voia să mă facă să mă simt — complet răvășit și pierdut. Dacă nu mai găsești niciun motiv să continui să trăiești, e greu să-ți mai pese ce se-ntâmplă cu tine. Îți spui că vrei să fii mort, și apoi descoperi că ești gata de orice — chiar și de sminteala de-a dispărea-n noapte cu un străin.

— OK, domnu', am zis, coborându-mi vocea câteva octave și străduindu-mă să-i arunc cea mai convingătoare privire de ucigaș de care eram în stare. Ne-am înțeles. Dar dacă nu te ții de cuvânt cum ai zis, po' să-ți iei la revedere de la capu' care-l ai pe umeri. Oi fi eu mic, dar nu las pe nimeni să-și uite o promisiune.

Era încă-ntuneric când ne-am suit în tren. Am mers spre vest, traversând, prin aerul din zori, statul Missouri, pe când lumina palidă de noiembrie se lupta să străpungă norii. Nu mai ieșisem din St. Louis din ziua-n care au îngropat-o pe mama și descopeream în dimineața aceea o lume mohorâtă: cenușie și stearpă, cu nesfârșite câmpuri de porumb ofilit de-o parte și de alta. Am intrat pufăind în Kansas City puțin după prânz, dar nu cred că-n orele-n care am stat unul lângă altul Maestrul Yehudi mi-a adresat cu totul mai mult de trei sau patru cuvinte. În cea mai mare parte a timpului a dormit, ațipind cu pălăria trasă peste față, dar eram prea speriat ca să fac altceva decât să mă uit pe fereastră, contemplând peisajul din fuga trenului și cugetând la beleaua-n care intrasem. Tovarășii mei din Saint Louis mă preveniseră despre personaje precum Maestrul Yehudi: călători singuratici cu gânduri ticăloase, perversi la vânătoare de băieței pe care să-i ia-n stăpânire. Era îndeajuns de rău să mi-l închipui dându-mi jos hainele și atingându-mă unde nu voiam să fiu atins, dar asta nu era nimic față de alte temeri care mă bântuiau. Auzisem de un băiat care-a plecat cu un străin și pe urmă nu s-a mai auzit nimic de el. Mai târziu, omul a mărturisit că l-a tăiat pe flăcău în bucăți și l-a gătit la cină. Alt băiat a fost legat cu lanțuri de un perete într-o pivniță pe-ntuneric și n-a primit de mâncare decât pâine și apă, șase luni. Altul a fost jupuit.

Acum că aveam un răgaz să chibzuiesc la ce-am făcut, mă gândeam că s-ar putea ca și pe mine să m-aștepte tot ceva de felul ăsta. M-am lăsat s-alunec între ghearele unui monstru și, dacă se vădea a fi chiar și doar pe jumătate din cât de sinistru arăta, pesemne că n-aveam să mai văd nicidecum lumina zorilor.

Am coborât din tren și am pornit-o pe peron, croindu-ne drum prin mulțime. „Mi-e foame“, am zis, agățându-mă de haina Maestrului Yehudi. „Dacă nu-mi dai să mănânc acum, o să te dau în gât la primu’ sticlete pe care-l văd.“

— Ce-ai făcut cu măruș pe care ți l-am dat?

— L-am aruncat pe fereastră-n tren.

— A, nu prea ne plac merele, așa? Și sendvișul cu șuncă? Ca să nu mai pomenim copanul și punga de covrigi.

— Le-am zvârlit pe toate. Doar nu te-aștepți cumva să-nghit haleala pe care mi-o dai.

— Și de ce nu, flăcăiaș? Dacă nu mănânci, o să te usuci și-o să mori. O știe oricine.

— Cel puțin așa mori cu-ncetul. Muști din ceva plin de otravă și dai ortul pe loc.

Pentru-ntâia oară de când îl întâlnisem, pe fața Maestrului Yehudi s-a ițit un zâmbet. Dacă nu mă-nșel, cred că a mers chiar până la a lăsa să-i scape un hohot de râs. „Vrei să spui că n-ai încredere-n mine, asta-i?“

— Ba bine că nu. Nu m-aș încrede-n tine nici în ruptu’ capului.

— Liniștește-te, băiețel, a zis maestrul, bătându-mă cu drag pe umăr. Ești bonul meu de masă, ai uitat? Nu ți-ai atinge nici un fir de păr din cap.

Astea erau doar vorbe, din parte-mi, și nu eram atât de prost să-nghit așa o gargară. Dar apoi Maestrul Yehudi și-a băgat mâna-n buzunar, a scos o bancnotă de un dolar nou-nouță și mi-a pus-o în palmă. „Vezi restaurantul ăla de colo?” a zis, arătând înspre un birt din mijlocul gării. „Du-te și comandă-ți cel mai mare prânz pe care ți-l poți îndesa-n burdihan. Te-aștept aici afară.”

— Și tu? Ai ceva-mpotriva mâncatului?

— Nu-ți fă probleme pentru mine, a răspuns Maestrul Yehudi. Burta mea poa' să-și poarte singură de grijă.

Apoi, tocmai când mă-ntorceam să plec, a adăugat:

— Un sfat, puștiulică. În caz că ai cumva de gând să fugi, acum e momentul. Și nu-ți fă probleme cu dolarul. Po' să-l păstrezi pentru deranj.

Am intrat în restaurant singur, oarecum liniștit de cuvintele alea de la despărțire. Dacă avea vreo intenție sinistră, de ce mi-ar fi oferit o ocazie să-i scap? M-am așezat la masă și am cerut felul zilei și o sticlă de *sarsaparilla*. Cât ai clipi, ospătarul mi-a răsturnat înaintea un munte de carne și varză. Era cea mai mare porție pe care-o văzusem pân-atunci, o porție cât Parcul Sportivilor din Saint Louis, și-am înfulecat-o până la ultima fărâmbă, cu două felii de pâine și înc-o sticlă de *sarsaparilla*. Nimic nu se compară cu senzația de trai bun care m-a cuprins la masa aia jagoasă. Odată ce-am avut burta plină, m-am simțit de neînvinc, ca și cum nimic nu putea să-mi mai facă rău. Cireașa de pe tort a fost când am scos bancnota de un dolar din buzunar ca să achit nota. Totul s-a ridicat la numai 45 de cenți și, chiar după ce i-am lăsat un biștar ospătarului, tot mi-au rămas patru firfirei rest. Nu pare mult în ziua de azi, dar o juma'

de dolar însemna o avere pe-atunci pentru mine. Asta-i șansa mea s-o tai, mi-am zis, aruncând o ultimă privire prin bodegă în timp ce mă ridicam de pe scaun. Mă pot strecura pe ușa de pe-o latură și omul în negru n-o să aibă habar. Dar n-am făcut-o, iar de alegerea aceea a depins toată povestea vieții mele. M-am întors în locu-n care mă aștepta maestrul pentru că-mi promisese că o să mă facă milionar. Pe baza celor cincizeci de cenți, mi-am închipuit c-ar putea să merite să văd dacă era ceva de capul împănării ăsteia.

Am luat alt tren și pe urmă un al treilea tren spre capătul călătoriei care ne-a adus în orașul Cibola la șapte-n seara aia. Pe cât fusese de tăcut toată dimineața, Maestrul Yehudi abia dacă s-a mai oprit din vorbit în restul zilei. Învășasem deja să nu fac nicio presupunere despre ce-ar putea sau n-ar putea face. Chiar când îți ziceai că l-ai citit, se răsucea și făcea ceva exact invers decât te-așteptai.

— Po' să-mi spui Maestrul Yehudi, a zis, prezentându-se pentru prima oară. Dacă vrei, po' să-mi zici Maestre, mai scurt. Dar niciodată, în nicio împrejurare, nu tre' să-mi spui Yehudi. E limpede?

— Țsta ți-e numele de botez, sau ți-ai ales porecla asta singur?

— N-ai nevoie să-mi știi numele adevărat. Maestrul Yehudi e de-ajuns.

— Bine, eu-s Walter. Walter Claireborne Rawley. Da' po' să-mi zici Walt.

— O să-ți zic cum am chef. Dacă vreau să-ți zic Vierme, o să-ți zic Vierme. Dacă vreau să-ți zic Porcule, o să-ți zic Porcule. S-a-nțeleș?

— La naiba, domnu', nu pricep o iotă.

— Și n-o să-ngădui nicio minciună sau prefăcătorie. Fără scuze, fără plângeri, fără obrăznicii. Când o să-ncepi să prinzi, o să fii cel mai fericit băiat din lume.

— I-auzi. Și dacă ologul avea craci, făcea pipi din picioare.

— Îți știu povestea, fiule. Știu cum taică-tu a fost gazat în Belgia în '917. Și știu și despre mama ta, cum o pune prin East Saint Louis pe un dolar și ce i s-a-ntâmpat acum patru ani jumate când copoiul ăla țicnit și-a-ndreptat revolverul spre ea și i-a zburat creierii. Să nu crezi că nu mi-e milă de tine, băiete, dar n-o să ajungi nicăieri dacă umbli cu fofârlica atunci când ai de-a face cu mine.

— OK, domnu' Mare Sculă. Dacă știi toate răspunsurile, la ce să-ți bați gura spunându-mi lucruri care deja le știi?

— Pentru că tot nu crezi o vorbă din ce ți-am spus. Crezi că asta cu zburatul e o gogoasă umflată. O să muncești din greu, Walt, mai din greu decât ai muncit vreodată pân-acum și o să vrei s-o lași baltă și să mă părăsești aproape-n fiecare zi, dar, dacă te ții de treabă și ai încredere-n ce-ți spun, în câțiva ani o să poți să zbori. Ți-o jur. O să te poți ridica de la pământ și o să zbori prin aer ca o pasăre.

— Îs din Missouri, mai știi? Nu degeaba-i zice Statul Ce e-n mână nu-i minciună.

— Păi, nu mai suntem în Missouri, prietene. Suntem în Kansas. Și un loc mai plat, mai mohorât n-ai văzut în viața ta. Când Coronado și oamenii lui au mărșăluit pe-aici în 1540 după Cetățile de Aur, s-au pierdut în așa hal că jumătate din ei au înnebunit. N-ai nimic care să-ți arate pe unde te afli. Nici munți, nici copaci, nici hopuri pe

drum. E neted ca moartea pe-aici și, după ce-ai stat prin zonă o vreme, o să-înțelegi că n-ai încotro să te duci decât în sus — că singurul prieten pe care-l ai e cerul.

Era-ntuneric când am tras în gară, așa că n-aveam nicio posibilitate să verific descrierea pe care-o făcuse maestrul noului meu domiciliu. Pe cât puteam să-mi dau seama, orașul nu era altceva decât te-așteptai să fie un orășel de felul ăla. O țară mai rece, poate, și ceva mai mult de-o țară mai întunecos decât eram eu obișnuit, dar dat fiind că nu mai călcasem într-un orășel pân-atunci, n-aveam idee la ce să m-aștept. Totul era nou pentru mine: fiecare miros era ciudat, fiecare stea de pe cer mi se părea străină. Dacă mi-ar fi spus cineva că tocmai ajunsesem pe tărâmul lui Oz, nu cred că aş sesizat vreo deosebire.

Am pășit prin gară și ne-am oprit o clipă la ieșire, scrutând orașul întunecat. Era doar șapte seara, dar era-nchis peste tot și, în afară de câteva lumini aprinse-n casele dimprejur, nu era niciun semn de viață pe nicăieri. „Nu-ți fă griji — a spus Maestrul Yehudi — o s-o luăm din loc din clipă-n clipă.“ S-a întins și a-ncercat să mă ia de mână, dar mi-am smuls brațul înainte să poată să m-apuce bine. „Ține-ți labelle acasă, domnu' Maestru“, i-am zis. „Poate-ți închipui că-ți aparțin de-acum, dar n-aparțin la nimeni.“

Cam la nouă secunde după ce-am pronunțat aceste cuvinte, un cal mare, sur a apărut la capătul drumului, trăgând o trăsură. Parcă era scos din westernul cu Tom Mix pe care-l văzusem în vara aceea la Palatul Filmelor, dar eram în 1924, pentru numele lui Dumnezeu, și când am zărit vehiculul de pe vremea străbunicii uruind pe stradă am crezut că-i o arătare. Dar, ce să vezi, Maestrul Yehudi i-a făcut cu mâna când a zărit-o apropiindu-se, și

apoi bătrânul cal sur s-a oprit chiar în fața noastră, cotind pieziș, cu rafale de aburi ieșindu-i pe nări. Hățurile le ținea un personaj rotund, îndesat, cu o pălărie cu boruri largi și cu trupul înfășurat în pături și la prima vedere nu mi-am dat seama dacă era bărbat, femeie sau urs.

— Seara bună, Mama Sue, a spus Maestrul. Ia uite ce-am găsit.

Femeia m-a măsurat câteva clipe, cu o privire rece, de nepătruns și apoi, subit, a dat la iveală unul dintre cele mai calde, mai prietenoase zâmbete care am avut vreodată plăcerea să-mi fie adresate. Nu avea mai mult de doi-trei dinți în gingii și, din felul în care îi scânteiau ochii negri, am tras concluzia că-i țigancă. Era Mama Sue, Regina Țiganilor și Maestrul Yehudi era fiul ei, Prințul Întunericii. Mă răpeau și mă duceau la Castelul Fără Întoarcere și dacă nu mă mâncau la cină în seara aceea aveau să mă transforme în sluga lor, un eunuc umil cu un cercel în ureche și o eșarfă de mătase-nfășurată în jurul capului.

— Sui-te sus, copile, a spus Mama Sue. Avea o voce atât de bărbătească, de profundă, că m-aș fi speriat de moarte dacă n-aș fi aflat că poate să zâmbească.

— Vezi niște pături în spate. Dacă-ți știi interesul, o să le pui pe tine. Avem mult de mers și nu cre' c-ai poftă să-ți înghețe poponeața pân-acolo.

— Îl cheamă Walt, a spus maestrul urcându-se lângă ea. Un trențaros cu călți în creier care pierdea vremea pe la porțile crâșmelor. Dacă-mi dai ochit cum trebuie, el e cel pe care l-am căutat toți anii ăștia.

Apoi, întorcându-se spre mine, a spus deodată:

— Ea e Mama Sue, puștiule. Poartă-te frumos cu ea și o să-ți întoarcă numai bunătate. Supăr-o și-o să-ți pară

rău c-ai venit pe lume. O fi ea grasă și știrbă, dar n-o să ai vreodată parte de-altceva care să semene mai bine a mamă.

Nu știu cât ne-a luat s-ajungem la casă. Era undeva la țară, la douăzeci și cinci sau douăzeci și șase de kilometri distanță de oraș, dar n-am aflat asta până mai târziu, pentru că, de cum m-am cățărat și m-am vârat sub pături și trăsura a pornit-o din loc, am adormit adânc. Când am deschis ochii din nou, ajunseserăm deja și, dacă maestrul nu m-ar fi sculat lovindu-mă cu palma peste obraz, probabil c-aș fi dormit până dimineața.

M-a condus în casă în vreme ce Mama Sue a dezlegat gloaba și prima-ncăpere în care-am intrat era bucătăria: un spațiu sărăcăcios, slab luminat, cu o sobă cu lemne într-un colț și o lampă pe kerosen pâlpâind în celălalt. Un băiat negru, de vreo cînșpe ani, stătea la masă citind o carte. Nu era maroniu precum cei mai mulți colorați pe care-i întâlneam la mine-n oraș, era de culoarea smoalei, un negru-ntr-atât de negru că era aproape albastru. Era etiopian pur-sânge, un puradel din junglele celei mai întunecate Africi și inima aproape că mi-a stat în loc când l-am zărit. Era un flăcăiaș firav, o aschimodie cu ochi bulbucăți și cu buzele alea enorme și-ndată ce s-a ridicat de pe scaun să ne salute am văzut că toate oasele-i erau răsucite și strâmbe, că avea un trup pieziș, cocoșat de schilod.

— Acesta e Esop, mi-a spus maestrul, cel mai cumsecade băiat din lume. Salută-l, Walt, și dă-i mâna. El va fi noul tău frate.

— Nu dau eu mâna c-un negrotei, am spus. Tre' să fii nebun dacă-ți-nchipui c-o să fac una ca asta.

Maestrul Yehudi a oftat prelung, din rărunchi. Nu era un semn de dezgust, cât unul de întristare, o cutremurare

din adâncul sufletului. Apoi, cât se poate de hotărât și de calm, și-a ndoit degetul arătător de la mâna dreaptă-ntr-un cârlig ferm, amenințător și a împins vârful acestui cârlig drept sub bărbia mea, fix în locu-n care carnea se-ntâlnește cu osul. Apoi a început să apese, și o durere cumplită mi-a cuprins deodată ceafa, suind în craniu. Nu mai simțisem o astfel de durere pân-atunci. M-am chinuit să strig, dar gâtulejul mi-era blocat și nu puteam să scot mai mult de un sunet înecat, bolnăvicios. Maestrul continua să apese cu degetul și m-am simțit deodată săltat de la pământ. Urcam, mă-nălțam asemenea unui fulg și maestrul părea să facă asta fără cel mai mic efort, de parcă n-aș fi fost pentru el mai mult decât o gănganie. În cele din urmă, m-a ridicat până când fața mea a ajuns la același nivel cu a lui și îl priveam drept în ochi.

— La noi aici nu se vorbește așa, băiete, a spus. Toți oamenii sunt frați și în familia asta fiecare e tratat cu respect. Asta-i legea. Dacă nu-ți convine, tre' s-o-nghiți. Legea-i lege și oricine i se-mpotrivește e transformat într-o rămă și se va târî prin țărână tot restul zilelor.

M-au hrănit și m-au îmbrăcat și mi-au dat o cameră a mea. Nu eram bătut sau plesnit, nu primeam șuturi sau pumni sau lovituri peste urechi și, totuși, oricât de suportabilă era situația-n care mă aflam, nu fusesem nicicând mai prostdispus, mai plin de amărăciune și de ciudă mocnită. În primele șase luni nu mă gândeam decât să fug. Eram un copil al orașului, crescut cu jazzul în sânge, un băiat al străzii la pândă după ocazii propice și iubeam vacarmul mulțimilor, scârțâitul troleelor și pâlpăirea neoanelor, mi-asma de whisky de contrabandă scurgându-se-n măruntaie. Eram un ștregar cu ritmul de *boogie* în cap, o piticanie iute de gură și cu o mie de figuri și iată-mă sechestrat pe coclauri, sub un cer sub care nu se-ntâmpla altceva decât vremea — aproape mereu rea.

Proprietatea Maestrului Yehudi consta în treizeci și șapte de acri de noroaie, o casă de țară cu etaj, un coteț de găini, o cocină și un grajd. Erau vreo duzină de găini în coteț, două vaci și calul sur în grajd și șase sau șapte porci în cocină. Nu existau curent electric, canalizare, telefon, telegraf, gramofon, nimic. Singura sursă de distracție era pianul din salon, dar Esop era singurul care știa să cânte și făcea așa o aiureală și din cântecele cele mai simple, că plecam totdeauna din cameră în clipa-n care se așeza și-și lăsa degetele pe clape. Sălașul ăsta era fundu' pământului,